

КРИМСЬКА

СВІТЛО

Видатись у Сімферополі

№ 5 (108) Субота, 4 лютого 1995 р.

Ціна 2000 крб.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ АУТНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ П. ЦЕКОВУ С. П.

Вибори депутатів Верховної Ради автономної Республіки Крим в 1994 р. показали їх націоналістичну, проросійську спрямованість, що позбавило українців можливості бути представниками у Верховній Раді. По цій причині 700-тисячне українське населення півострова не може на демократичних засадах брати участі у вирішенні як загальних для Криму, так і своїх національних питань.

представництва українському та кримськотатарському народам у Верховній Раді автономної Республіки Крим.

Прийняття такої поправки дасть змогу українському та кримськотатарському народам мати своїх представників у центральних та місцевих органах влади, які відстоюватимуть їх інтереси, а також консолідувати суспільство півострова при вирішенні важливих питань нашого життя.

Ухвалено Радою Українського Громадянського Конгресу Криму.

27 січня 1995 року, м. Сімферополь.

ПРОТИ АНТИДЕРЖАВНИХ ДІЙ

Депутатська група «Державність» зробила заяву з приводу антидержавних дій учасників так званого другого «Конгреса народів СРСР», проведеного в Росії неоконуністичними організаціями — КПРС, КПУ, ВКП(б) і шовіністичними угрупованнями типу «Фронт національного спасення Росії» при тій же співпраці з спецслужбами РФ. Справомовно цього зборища та прийняті там документи, говоряться в заяві, одностайно вказують на мету діяльності цих сил — утворення на території суверенних держав підвладних антидержавних організацій під керівництвом конгресом названо «Союз народного спротив-

лення». Визначено і їх завдання — руйнування структур державного управління та утворення угруповань за чеченським сценарієм, щоб з їх допомогою створити протистояння, а то й передумови громадянської війни і закликати «миротворчі сили» Росії. Викликає обурення, що поруч з такими озлобленими фігурами, як Сажі Умалтаєв і «предводителі» фронту національного порятунку Росії в Криму відомий українофоб Круглов, який закликав свого часу «пролити стільки крові, скільки буде потрібно для відторгнення Криму від України», брав участь і підписував документи народний депутат України, лідер комуністичної фракції Петро Симоненко.

БУМЕРАНГ ПОВЕРТАЄТЬСЯ

Відомі чеченських подій крізь призму політики і преси

Хотілося б поглянути на події у Чечні очима російської преси. Багато міркувань з цього приводу висловили газети «Московскій комсомолец», «Советская Россия» та інші, коментар до яких подаємо нижче. Останнім часом підписання російсько-українського широкомасштабного договору певні кола пов'язують зі ставленням України до подій у Чечні. В кінці грудня МЗС Росії оприлюднило заяву у зв'язку з тим, що там брали участь найманці, які є громадянами України. До речі, там воюють і іранці, афганці, азербайджанці, литовці, громадяни тієї ж Росії. Одяк А. Козирев через своє міністерство пригрозив Києву, що це ускладнить стосунки і підписання двостороннього договору.

раїнської національної асамблеї. Певні політичні кола доходять висновку, що підписи Єльцина і Кучми на договорі перевели б в іншу (звичайно, прогресивнішу) площину переговорів щодо Криму і Чорноморського флоту. Після підписання договору мова може йти тільки про оренду кримських портів, але як ніяк не про російські паспорти мешканців Криму. Такі міркування навіяні, бо недавно Б. Єльцин заявив по телебаченню, що без запровадження в Україні подвійного громадянства договір підписаний не буде.

РУХ ПІДТРИМУЄ АГРАРНУ РЕФОРМУ

28—29 січня у Пущі-Водці проходила науково-практична конференція «Аграрна політика України. Земельна реформа: реальність і перспективи», організована науково-аналітичною службою Народного Руху України. Рух підтримує укази Леоніда Кучми, спрямовані на глибокі реформи у селі. Аграрна політика Президента, в основному, збігається з Програмою Руху. Саме тому, зазначив Вячеслав Чорновіл, Рух не допустить блокування лівими силами. Голова Руху наголосив також на необхідності рішучих кадрових змін на всіх рівнях

керівництва аграрним сектором. Зокрема, Рух пропонує протягом 1995—1996 років безоплатно передати громадянам України у приватну власність присадибні ділянки, завершити паювання та персоналізацію майна колективних господарств, видачу власникам пайових книжок. Також необхідно повністю приватизувати підприємства харчової та переробної галузі, сферу сільського будівництва та торгівлі. На думку учасників конференції, слід негайно залучити до процесу приватизації кошти та цінні папери то-

ВІДГУКИ ПРО ІІ З'ІЗД УГКК

«УГКК — потужна політична сила на півострові», — вважає народний депутат України Микола Жулинський. Кор.: — Микола Григорович, які Ваші враження від з'їзду УГКК? М. Жулинський: — Скажу шире, я навіть не сподівався, що буде повний зал, і це для мене була надзвичайно приємна несподіванка. Здається, що кримське українство пробуджується. Як політична сила сьогодні світли атмосфера була в залі! Тим більш приємно, що на форумі були присутні представники Меджлису, кримськотатарської фракції у Верховній Раді Криму, Організації кримськотатарського національного руху. Українське півострова починає усвідомлювати, що не можна сьогодні нікого боїтися або ховатися за тими своїх чад. Нам всім сьогодні треба бути в єдності. Годі вишукувати серед своїх агентів КДБ чи ще когось, потрібно кожну людину оцінювати за кінцевим результатом її роботи. Цей з'їзд я сприймаю як велике свято і покладаю особливі надії на Український Громадянський Конгрес Криму, бо ця політична партія є по-

тужною силою, але вона себе ще до кінця не зреалізувала. Найголовніші завдання УГКК — підготовка до виборів у місцеві органи влади Криму, потрібно максимально зробити все, щоб через вибори заявити про свою консолідованість і силу. Це відіграє кардинальну роль у зміні суспільної свідомості серед українців Криму. «В українській громаді Криму відбувається процес консолідації», — зауважує депутат Верховної Ради Криму, голова політико-правово відділу Меджлису Надир Бекіров. Н. Бекіров: — На превели-

ЗА ВІДКРИТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СУСПІЛЬСТВО

У приміщенні культурного центру кримськотатарського народу (м. Сімферополь) відбулася зустріч представників комісії Європейського Союзу з керівниками громадських організацій Криму демократичного спрямування та журналістами. Як відомо, до складу цієї комісії в Європі організації входять 15 країн-членів (нещодавно до них приєдналися Австрія, Фінляндія і Швеція), а її мета — допомогати матеріально у розвитку відкритого демократичного суспільства, захист прав людини. Представники комісії Європейського Союзу Тім Гоулд (Англія, Лондон) та Збігнев Ласочек (Польща) висловили задоволення широким представництвом кримчан і приступило до конструктивних розмов. Європейська комісія, пояснив Т. Гоулд, — виконавчий орган Європейського Союзу. Вона має безпосередню справу з програмою допомоги, спрямованою на демократичні перетворення в країнах, які цю допомогу потребують. Розвиток демократії — основна частина програми. Програма, так би мовити, співпрацює з неурядовими організаціями. Вона називається програма «Тасіс» і переследує такі основні мети: 1) зробити внесок у розвиток демократії економічної сфери; 2) дотримуватись при цьому з обох сторін (заявника і «Тасіс») прав людини; 3) основною своєю діяльністю на ділі законів; 4) при цьому можуть діяти тільки не за державні засоби масової інформації. Партнерами можуть бути як крими, так і європейського Союзу (тобто компанії з зв. соцкраїни). Збігнев Ласочек детально роз'яснив цілі програми допомоги: передача знань, посилення діяльності при цьому неурядових організацій, оцінка того, наскільки вони зможуть зробити свій внесок у розвиток соціальної сфери після подання допомоги. А при цьому повинні мати певні результати: певний коефіцієнт корисної дії передачі знань, технологій різним організаціям-партнерам. Дуже важливо побачити, наскільки програма допомоги збігається з вашими цілями (тобто — завдання) програм. Отже, як бачимо, конкретність і точність — обов'язкові чинники при наданні допомоги. А як же об'єднати всі ці оцінки і результати? По-перше, організації-заявники повинні бути зареєстровані. І, по-друге, повинна довести, що вона дійсно є даній галузі (у якій це знірається формі, певне, висвітлення надалі у конкретній співпраці).

Шоправда, є й винятки. Університети, профспілки, релігійні організації — теж можуть звертатися за допомогою. Конкретна робота і умови: необхідне партнерство неурядових організацій; вони повинні прохати західні організації зробити певний внесок. При цьому обидва партнери рівноправні. А заявник той, хто бере відповідальність за одержання допомоги. Потрібен проект (він включав 8 пунктів). Допомога видається трьома етапами: 40, 45 і 15 відсотків. При цьому видається листок трьома мовами (англійською, німецькою і французькою) — заявнику треба зробити по ному одержанні п'ять копій. Обов'язки одержувача допомоги при цьому: подавати звіти — початковий і кінцевий, а також фінансовий звіт до кінця року. Заявник повинен співробітничати з представниками Європейського Союзу, які повинні вести спостереження. Оскільки розмова велася англійською мовою, секретар президенту Меджлису кримськотатарського народу Людіф Османов дав роз'яснення з приводу виступу. Член Меджлису, секретар президента Меджлису кримськотатарського народу Людіф Османов дав роз'яснення з приводу виступу. Шевкет Аблаєв та голова Лиги кримськотатарських жінок Сафар Джемієєва задали питання, які їх фахово цікавили, з приводу

навчання журналістів та діяльності Лиги в соціологічному аспекті і ймовірності допомоги при цьому, на що отримали відповідь, що не все передбачене у викладеному аспекті допомоги, і в кожному даному конкретному випадку потрібна інформація, базуючись на якій, можна буде говорити по суті. Було задано також одне з болючих питань: чи можлива допомога медикаментами? На це одержано відповідь: треба дати конкретну інформацію про ситуацію і дослідження. Приміром, виплення осередку туберкульозу чи інших захворювань. А в загальні в цьому відношенні: якщо держава не має можливості допомогти людям по лінії охорони здоров'я, то одна з програм ЄС по допомозі в даному випадку може бути корисною, але необхідна повна інформація з цього питання, адреси людей, які зацікавлені в цій програмі. До речі, сказали представники ЄС, для вирішення цього питання ми ще можемо зустрітись, коли до того буде представлена відповідна інформація. Словом, зустріч була корисною, з приємним перспективою. Справа — за нашою активністю. Федір СТЕПАНОВ, наш кор. Світлана Костянтина ДУДЧЕНКА.

«ВУЛИЦЯ МИЛОСЕРДЯ» — ПОТЕРЦІЛИМ У ЧЕЧЕНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

З початком російсько-чеченського конфлікту на древню чеченську землю знову прийшли насили і горе. Агресія, роз'язана російськими феодалними імперіалістами, забрала тисячі життів, покарала долі нового покоління чеченського народу, вселила страх і зневіру, зруйнувала надію на те, що Росія перестала бути імперією зла. Громадські і політичні організації України оголосили про збір медикаментів, продуктів харчування і одягу — усього, що так необхідно для мирних людей, там, де іде війна. Тільки в Криму за два тижні, в рамках акції «Вулиця Милосердя» було зібрано і закуплено понад 70 кілограмів ліків. Ці пожертви кримчан вже відправлено до Києва для їх подальшого транспортування в зону конфлікту. Першими відгукнулись Товариство Червоного Півмісяця Криму, жителі півострова — Андрій

Майданок, Лія Абібулаєва, Фера — Муслімдінова, Ірина Мизина, Наталя Руденко, Людіфє Алімова, Наталя Красовська, Валерій Шевченко, Руслан Чевбаш, Володимир та Олена Прутулі, Ганна Конокієва, Аділь Усенов та багато інших. Ми сердечно вдячні цим милосердним людям. Однак, через обставини, що склалися, пункт збору медикаментів і продуктів харчування перенесено в офіс Лиги кримськотатарських жінок. Ми приймемо і передамо безоплатно все, що ви хочете подарувати мирним людям, ваші ліки, продукти харчування (тільки консервовані), грошові пожертви. Адреса пункту збору гуманітарної допомоги в рамках акції «Вулиця Милосердя»: м. Сімферополь, вул. Самокіша, 8. Ліга кримськотатарських жінок (біля національного культурного центру).

МАСОВА ПРИВАТИЗАЦІЯ: ПРОЦЕС РОЗПОЧАВСЯ

Якраз напередодні новорічних свят до Київського аеропорту Бориспіль було доставлено із Сполучених Штатів ще 40 мільйонів готівкових приватизаційних сертифікатів. Це стало завершеним доставки сертифікатів для проведення масової приватизації. 8 мільйонів приватизаційних цінних паперів, що прибули в Україну ще на початку грудня, вже вислано у п'ять перших областей — Київську, Житомирську, Хмельницьку, Кіровоградську і Запорізьку, де розпочато втілення програми приватизації через готівкові сертифікати.

План масової приватизації в Україні є одним з вирішальних напрямків радикальних економічних перетворень, мета яких — оздоровлення економіки держави і підвищення добробуту людей. Сертифікати, що мають жовто-блакитний колір, нададуть можливість кожному українському громадянину одержати свою частку державної власності в одному з підприємств, які підлягають приватизації у 1995 році.

УКРАЇНА

ПРИВАТИЗАЦІЙНИЙ МАЙНОВИЙ СЕРТИФІКАТ

Серія РК № 0000000

1 050 000 українських карбованців за станом на 1 листопада 1993 року

ВЛАСНИК:

Прізвище: _____ Назва документа: _____

Ім'я: _____ Об'єкт приватизації: _____

По батькові: _____

Державний номер запису: _____

Код об'єкта приватизації: _____

Адреса: _____

Місце проживання: _____

Голова Фонду державного майна України: _____

Секретар відділу Обласного банку: _____

Дата: _____

Місто: _____

У ВИКРИВЛЕНОМУ ДЗЕРКАЛІ

Саме в ньому побачила власкор «Правди України» Ольга Пронна підсумки ІІ з'їзду Українського Громадянського Конгресу Криму, який нещодавно відбувся у Сімферополі. «Кримські татар беспокит то, что крымские украинцев ничего не беспокит» — так «ефективно» назвала свій звіт про УГКК О. Пронна («Правда України», 24.01.95 р.). Залишило на совісті авторки публікації, які мотиви штовхнули її до викривленого сачада, зазначено тільки кілька деталей. Які власкор поважної газети уважно слухала звіту доповідь з'їзду УГКК, то вона б зрозуміла, що ці партія поперше не є сучасною українською, серед її членів є і білоруси, і росіяни, і кримські татари, і євреї... Партія об'єднує людей не за національною, а за громадянською ознакою. По-друге, кримська влада свідомо затримувала реєстрацію УГКК, щоб поставити цю партію в екстремальні умови перед виборами. Фактично за 9 днів УГКК зібрав 17,5 тис. підписів (потрібно було зібрати 19 тис., щоб партійним списком висувати своїх кандидатів у депутати до ВР Криму). І такий результат є, безперечно, свідченням підтримки населенням автономії молодого партії. Також утвердження О. Пронної, що УГКК «німає» не впливає на політичеську ситуацію в Криму, не має підтримки на місцях, м'яко кажучи, виглядає смішно. Дивно, що такий власкор, як О. Пронна, котра донеда була відомою своєю остримі і принциповими публікаціями, так і не змогла відіграти конструктивний характер ІІ з'їзду УГКК. А жаль... Секретаріат Українського Громадянського Конгресу Криму.

НЕ ДРАТУЙТЕ КОЗАКІВ

Зустрівся мені якийсь чоловік в вишиваній українській козацькій сорочці. Я подивився на нього, який був у курсі справи, і дізнався, що це заступник отамана російських козаків Керчі. Довідався також, що підтримує своє існування офіційно визнаним владними структурами Криму. А конкретно це повинно трансформуватися у передачу козацьких об'єктів земель для облаштування козацьких станиць, які нібито існували раніше. Одна — в районі озера Чокрак, поруч з нинішнім селищем Курортним, інша — територія селища Нове, що нібито раніше завластив Нова Сім (до речі, все це виступило спростуванням правничому Керченському музею по місцевому радіо). А офіційне визнання потрібно для організації для того, щоб отримати пільги мільйонів доларів, які немовби призначені їм козацькою диспорою з Америки для відкриття російських козацьких станиць у Криму. Таких чиннів, російська сторона починає тити (поки що) повторну колонізацію кримських земель. А наші мовчальці з Києва нічого не роблять, щоб дати своєчасну відсіч цим знахабнілим авантюристам. Бачте, для кримських татар, які повертаються з депортації на свою батьківщину, землі немає, а для так званих «козацьких станиць» вона налевно знайдеться (адже козацтво — опора президента Мешкова). Ще я чув, що цей «козак» жорстоко побив прямо в редакції газети «Бережиськи» «рабочий» одну людину, яка подала звинувачувати його в брехні, тому підпис для друку хоту обмежити ініціалами. І. Н. м. Керчі.

До 50-РІЧЧЯ ПЕРЕМОГИ

Його доля

Про свої легендарні 270-у Кутинський дивізію Павло Спирidonovич Мусієнко завжди згадує з гордістю. В запеклих боях за Лозову (Харківська область) за десять тисяч загинувших близько двохсот бійців, яких потім перевели до заново сформованої Другої Таманської червоногвардійської гвардійської дивізії, що вивозила Смоленська та Сльню, Ростов-на-Дону, Кубань, Крим, Прибалтику...

Справа погані, — признався Мусієнко. — Та хіба ж пішки багато находили? — Справді, — погодився командуючий. І подарував голови коня. Тоді він був один на всю Армянську сільраду. Урожай в сорок четвертому був добрий. Тільки ж кому збирати його, якщо чоловіки поверталися з війни коліками? З цими думками голова сільради (в колгоспі вже головував Кіндрат Гурін) поїхав до райцентру, де зовсім несподівано зустрівся з командиром свого полку полковником Морозовим.

— Які не мій солдат, то ще невідомо, чи був би у вас хліб. Якщо така подяка, то залиш печатку і броню, — звернувся він до мене, — і повертається у свою частину. Через 10 днів полк відправили в Прибалтику. Війну Павло Спирidonovич закінчив у Кенігсберзі. Про те, як воявав гвардієць, свідчать його бойові нагороди — орден Вітчизняної війни І ступеня, медалі «За бойові заслуги», «За взяття Кенігсберга» та інші.

До підсумків року в промисловості і сільському господарстві Криму

ДОХАЗЯЙНУВАЛИСЯ...

За даними Державного комітету зі статистики автономної Республіки Крим за 1994 р. (по листопаду включно), усі показники соціального та економічного розвитку на півострові порівняно з 1993 р. помітно знизилися. Лопнули, як мильна бульбашка, надії виборців на те, що після обрання Ю. Мешкова президентом Криму та проросійським урядом С. Сабурова мов за помахом чарівної палички зросте, добруть кримчани. Правда, зменшилися масові пекання зразком побіла кримського «пентагона» і збіговиска біля однієї відомої фігури на центральній площі Сімферополя та в інших регіонах Криму, а життєвий рівень наш катастрофічно падає і продовжує падати, в той час, як ціни безперервно зростають.

76,6% їх загальної кількості. Товарів народного споживання за 1994 рік вироблено на 27,8 відсотка менше, ніж в попередньому році. Найбільше зменшення обсягів виробництва товарів для населення спостерігається на підприємствах легкої промисловості: трикотажному об'єднанні, панчішній фабриці, швейно-галантерейній та шкргалантерейній фабриках, а також Старо-Кримській та Євпаторійській швейних фабриках (71 — 87%). Так, за 1994 рік виробництво взуття зменшилося в 5,2 раза, а панчішно-шкарпеткового, шкргалантерейного, трикотажного і швейних виробів порівняно з 1993 р. — у 3 — 4 рази. Ось чому буквально за рік ціни, принаймні, на чоловічі шкорта зросли від 500 тис. крб. до 1,8 млн. крб., а на чоловічі туфлі з найпростішого матеріалу — від 131 тис. крб. до 2 млн. за пару. Проста чоловіча сорочка коштує півмільйона карбованців. В цьому ви може переконатися, відвідавши хоча б сімферопольський універмаг «Центральний».

Складним лишається становище і з виробленням власної сировини для потреб виробництва товарів легкої промисловості. В той час кримські «державні» мужи беззлібно вояжуть до Москви (до речі, на кошті, стягнені з платини податків), здимають галас у ВР Криму про те, якою бути приватизації, маючи солідну депутатську платню, штучно роздувають проблему Чорноморського флоту. От тільки не видно копійки роботи, яка б сприяла піднесенню народного господарства, а отже, і зростанню нашого добробуту.

І ЗНОВУ КРОК НАЗАД

З офіційних повідомлень комітету по статистиці дізнаємося, що триває зменшення виробництва продуктів рослинництва і тваринництва, яке почалося в 1991 році. Найбільшим воно було торік, коли внаслідок морозів і посухи в частині степових районів зібрано низький урожай на хлібних і кормових полях, городах, виноградниках і в садах.

Така ж картина і у виробництві м'яса. Знизилася середньодобова прирости ваги великої рогатої худоби і свиней. В глибокій кризі птахівництво. Спостерігається великий падіж тварин: проти 1993 року великої рогатої худоби і свиней — на 24 відсотки, овець — на 30. Щоб пережити, господарства зменшили поголів'я на фермах. Скільки залишилося на кінець зими, ніхто згадати не береться.

Картину занепаду сільського господарства була б не повною без ознаючення її станом таких важливих галузей, як овочівництво, садівництво і виноградарство. Зазначимо, що овочі вирощуються тільки на поливних землях. Отже, городи надійно захищені від посухи. Однак підсумки року свідчать про занепад галузі. Коли 1990 року в Криму вирощували до півмільйона тонн овочів, то торік збрали половину цієї кількості. Ось чому план державного замовлення виконано лише на 39 відсотки.

Тепер про сади. Проти 80-х років урожайність плодів і ягід знизилася з 75 центнерів до 25. Якщо раніше їх збирали 400 тисяч тонн, то в 90-ті роки по 220 тисяч тонн, а в 1994-му — 134 тисяч.

І на завершення огляду — про виноградарство. Торік зібрано 109 тисяч тонн винограду, вдвоє менше, ніж у попередньому році. На значній площі плантації по-

шкодженні не тільки морозом, а й дворічною посухою. Виноградарям доведеться докласти багато зусиль, щоб на кожному гектарі провести агротехнічні заходи, рекомендовані вченими Кримського сільгоспінституту. Як це робити, йшлося в статті професора О. Дикана, опублікованій в нашій газеті 21 січня. Підсумки року зразок обговорюються в господарствах агропромислового комплексу. Важливо, щоб не проїти мимо досвіду передових колективів.

У КРИМУ

Павло Лоза розповідає, що, коваючись без документів, як розкуркулювач, він на початку 1933 року опинився в Криму. У північній степовій частині Криму, заселеній у більшості українцями, села стояли такі самі зруйновані й обдерті, як в Україні. Зустрілися пухлі з голоду люди. Похизав дала, П. Лоза опинився у Севастополі, де його вразила страшна дояромечна й величезні черги за хлібом по комерційних цінах.

БІЛШОВИЦЬКИЙ ЕТНОЦИД В УКРАЇНІ

ОЧИМА СВДІКІВ

Збірник «Голод 1933 року в Україні» (упорядник — Юрій Сергієвич Семенов) вийшов 1963 року в Мюнхені як видання газети «Український селянин». Книжка мала багато схвальних відгуків на Заході, на ній часто покладається відомий американський дослідник білшовицьких голодоморів Роберт Конквест. І ось друге, доповнене видання праці Ю.С. Семенова, в якій зібрано документальні свідчення багатьох людей, що пережили страшливий тридцять третій, появилось на батьківщині. Книжку випущено в Дніпропетровську. Наводимо з неї два записи, з яких видно, що поряд з українцями тогочасну трагедію пережили й представники інших народів.

МОЛОЧАНСЬКИЙ РАЙОН ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Колішня вчителька Ю. Писарева розповідає, що під час голоду 1933 року вона жила у с. Молчанському, або Гельпінці, — центрі району, що вважалося за німецький національний район. Село було заселене німцями, нащадками тих менонітів, що селилися тут з часів Катерини II. До 1928 року нічого з них не мав менш як 30 десятин землі. Розкуркулення почалося в 1928 року, а далі прийшла суцільна колективізація, під час яких із села вивозили на північ майже половину всіх німців. Решту «добровільно» загнали до двох колгоспів. Половина німецьких хат стояла порожня, і до них посту-

По садах вирало багато невідданих селян, що йшли з Криму, з дзержинського узбережжя та з Кубані на північ шукати хліба. Німці-колгоспники з села Молчанського та інших німецьких колоній голодували, були пухлі, але масово не вмирали, бо всі вони, включно з німцями-комуністами, одержували харчові пакунки з Німеччини, з добродійного товариства «Брильянти». Мені доводилося в той час бувати в Мелтополі. У цій багатій місцевості валилися по вулицях конячі і мертві теля. Село Терпіння біля Мелтополі, що займалося головним садівництвом, зовсім опустіло: селяни вимерли або розбіглися хто куди. Аж у 1934 році сюди привезли росіяні з Орловської області РСФСР. Під час «жовтнички» 1937—1938 років усіх німців з села Молчанського, що під час голоду 1933 року користувалося допомогою з «Брильянту», вивезено шістьма родинами. З одержання допомоги 3-3 за кордону арештували та заслали менше з чоловіком. У тлумаченні НВВД одержання допомоги було злочинним і шпигунством на користь чужої держави. Раніше, приблизно від 1935 року, ввід до Севастополю дозволяла лише за спеціальними переписками.

ПРИНЦЕСИ ЧИ ПОПЕЛЮШКИ?

Директор Сімферопольського університету Анатолій Іосифович Клименко — українець з Хмельниччини. І хоч він вже 30 років в російськомовному оточенні, рідного слова не забуває, не забуває й українські пісні. Не виключено, що в цьому одна з причин такої популярності і в студентах та викладачів університету. Справа, уявляючи збірники українського хорі (Людмила Керівник В. П. Макаренко, концертмейстер Л. П. Мотова, Т. П. Дюженко) поєднують це інше: надзвичайно мелодійно ук-

«Біла будинку номер 25 на Хрещатку», там, де був проклад Мерлінговий вулицю, вилітає до московського радничку хлопотання, аби перестав мене до Києва, Та поді і тут стали на заваді». Хроніка недуга Чупринки ускладнилася — і його поклали до Брестського шпиталю для ув'язнених на Красній Пресні. Тут він провів півроку, позбавлений можливості задовольняти елементарні побутові потреби, без книжок, зустрічей із знайомими, в болісно гіркій духовній самоті.

Згадавши давню заочкавлення Брюсова його віршам, поет наважиться просити колегу по перу «якось допомогти» — «коли не в одержав з Києва лист, а якої мови сповістий. Ви були біті не раз і будете біті завжди (підкреслено в газеті)». Такий закон історичного розвитку, через який не перекотиться навіть найрознунданіший контрреволюціонер.

Левову пайку четвертій сторінки займало офіційне повідомлення Київської губернії ЧК про розгромлені нею «підпільні петролівські організації, що взяли собі за мету організувати на всій Україні повстання проти радянської влади для відновлення влади Української Народної Республіки». Першим було названо Всеукраїнський національний повстанський комітет, у справі якого чекісти взяли понад сто вісімдесят чоловік

лучили цілком невинного і тепер повністю реабілітованого Миколу Гумільова, мимолет владі в око тоталітарної ситуації, у котрій опинився обидва поети. Складається враження, що петроградські й київські чекісти діяли за спільним сценарієм, який було розроблено і схвалено керівництвом створеного в лютому 1921 року Головного політичного управління при Наркоматі внутрішніх справ: «змова» обов'язково мала складатися з представників різних соціальних верств, у тому числі — й творчої інтелігенції. Чупринка, як і колишній царський офіцер Гумільов, — шонакраще підходить на роль члена повстанського, адже давно дівав

Росії, надто в Поволжі, а й на Україні, хоч про нього місцева преса ні тоді, ні опісля не писала. І він, за його іпопозитиву, то голод в українських селах — мистах — ані звук! — Г.З. з метою повалення радянської влади, бути на стороні й нещадно розправлятися з тими, хто пробує врятувати владу з рук робітників та селян.

СМЕРТНА ГОДИНА ГРИЦЬКА ЧУПРИНКИ

І всі вони як свої повний причетності до організації «Вітри» (Ось коли це запанувала «спільна одностанність», яка дістала такі розмах у роки тридцяти) Імення наводилися всього-на-всього тринадцять заарештованих. Останнім ішов Чупринка, відомий український письменник.

Повідомлення передували редакційні статті Василя Блакитним «Вісти Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів» та інше. Чупринка доводилася вся Україна. Характерно, що конкретні антирадянські умишлені не інкримінувалося жодному з названих повстанців. Не наводилися й факти їхнього шпигунства на користь польської контррозвідки, агентами якої всі вони нібито були. Зазначалося тільки, що на випадок успіху повстання цей гурт проголосить себе «урядом УНР».

Серед присутніх у залі нікому, розуміється, і на гадку не спало, що його оплески затверджують вирок, вивесний повстанкомовою колегією Київської губернії ЧК напередодні, в суботу, 28 серпня 1921 року. Він був оплюднений на другій сторінці «Пролетарської правди» 10 вересня: «Колегі... — сказано в ньому, — постановлено: за участь в організації і керівництві повстанської роботою на території радянської України ніжчепоміенованих громадян присутити до вищої міри покарання — розстрілу». Далі миста список з тридцяти дев'яти чоловік. Двадцятим у ньому названо «Чупринка Григорій Аврамович, 42 років».

Темною кіреюю вкрита смертна година одного з визначних уособлених українського символізму і в передвоє до нещодавно переданих його творів, а також у нарисі життя і творчої діяльності Чупринки, який уивидю до новітньої історії української літератури XX століття». Автор обох розвідок — академік Микола Жулинський зазначає, що поета поглинув ненажерливий більшовицький Молох 28 серпня 1921 року, але документального підтвердження цієї дати, запозиченої зі вступу до випущеної 1925 року в Празі книги поезій Чупринки, він не подав.

Тепер уже загальновідомо: трагедія бари в долі Грицька Чупринки означилася ще наприкінці громадянської війни. Влітку 1919 року поет був схоплений у Києві червоною контррозвідкою як заложник і невдово, під тиском денкінського наступу, переведений до одного з підмосковних концентраційних таборів, де важко захворів. Літературознавець Борисові Сиволобову поталанило виявити лист Чупринки до Валерія Брюсова, написаний 21 травня 1920 року. «Шкварити відірваний від батьківщини, я провів осні з зиму в жалких умовах, — сповідає поет. — Дивним місяця на півтора відновився мої стосунки з Києвом і домашніми... Я

Можливо, саме цей номер «Пролетарської правди» і запанував Олександрові Селіменку. В інших газетах вивити вирок поетів що не вдалося. Утрималися від публікації його, зокрема, редаговані В. Блакитним «Вісти...». Коли ж настала смертна година поета? 28 серпня — одразу після присуду Київської губЧК? 29 серпня — як завершує роботу пленум Київської міськради, що благословив той присуд? Чи за кілька днів по тому? Де закопали останки розстріляних, а поміж них — Грицька Чупринки? На ці запитання, мабуть, утасамничує відповідь архів Служби безпеки України. Певна річ, якщо в ньому зберігає акт про виконання вироку... Григорій ЗЛЕНКО, письменник, лауреат премії імені Павла Тичини. м. Одеса.

Приватизаційний майновий сертифікат - це особливий вид державного цінного папера, який засвідчує право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств. Одержання громадян України гарантується Державою.

Право власника, умови і порядок використання сертифіката

- Кожні громадянин України має право на одержання приватизаційного майнового сертифіката. Відмову у видачі сертифіката і його прийняття у розрахунок платують за придбання об'єкта приватизації може бути оскаржено в суді у встановленому порядку.
- Приватизаційний майновий сертифікат може бути використаний лише для обміну на акції, паї, інші документи, що засвідчують право власності на частку майна державних підприємств. Сертифікат вільному обігу не підлягає.
- Видачу приватизаційних майнових сертифікатів здійснюється відділеннями Общого банку України. При одержанні сертифіката і його обміну на акції, паї та інші документи, що засвідчують право власності на придбані об'єкти, сплачується державне мито. Дивіденди або відсотки з приватизаційного майнового сертифіката не нараховуються.
- Приватизаційні майнові сертифікати, придбані у порушенням встановленого порядку їх видачі та обміну, вважаються недійсними, а особи, які його порушили, несуть відповідальність на підставі законів України.
- Право власності на приватизаційний майновий сертифікат у разі смерті його власника переходить у порядку спадкування, визначеному законодавством України. В разі смерті громадянина, що не одержав сертифікат з будь-яких причин, право на його одержання не успадковується.
- Відновлення втраченого сертифіката здійснюється в порядку, передбаченому законодавством.
- Срок чинності сертифіката — до 31 грудня 1996 року.

З НИМ БОГ, ЖИВОПИС І МУЗИКА

Художникові Василю Соболю 83 роки. Його дружина, Галина Петрівна, добре виставила, ткала, а їхній син Василь закінчив художню училище. Як пам'ять про це, стоять тепер у майстерні такий-то верстат з незакінченим килимом та портретом сина. Така доля. Важко жити самотою. Василь Петрович молившись — він шукає до мистецтва. Навчався у Харківському, потім — у Київському художньому інститутах разом з Тетяною Яблонською у майстерні професора Василя Кричевського. То був 1936 рік. Я тільки народився, а Василь Соболь уже закінчував інститут. А зустрівся з Василем Петровичем 1959 року, коли після служби на Чорноморському флоті повернувся до Сімферопольського художнього училища імені М. Самокиша, в якому він працював викладачем образотворчого мистецтва, а в нашій групі він практично займався живописом. Якось Василь Петрович запросив до себе. У невеличкій майстерні на горішці по під стінами стояли пейзажі та натюрморти, виконані олійними фарбами. То було для мене відкриття, бо Василь Петрович ніколи не виставлявся. Але, виявляється, щодень писав натюрморти і краєвиди біля Сімферопольського водоканалу. Це частіше створював мольтера і малював квіти зі свого садочка. Поруч стояв такий-то верстат, у бутлях було квітло виноградне вино, а в копанці під каліною вилала риба. Тепер вино не бульбюче і риба не плаває, мовчати верстат.

художників твори для виставки, що мала відбутися у Парижі.

— Давайте заглянемо до Василя Соболя, — запропонував викладач художнього училища Олександр Шевчук. Здивувався старий художник. Ніколи до нього ніхто не заходив, а тут приїхала ціла делегація. — Ляйте на горішці, вибирайте, — мовив. А там знайшли цій шарб. Чимало робіт відбрали для виставки. Як надійшов каталог, де поруч із заслуженими і народними художниками Криму були і його твори, Василь Петрович аж наче помолодів, впененішою стала рука. Якщо втомиться, бере акордеон і грає, без музики він не може. — У мене ще слух добрий, — хвалиться художник. Жалкую, що нот не знаю. Граю на всіх струнних інструментах. Люблю скрипку, але її вкрали. На скрипці грав і мій батько Петро Якович, коваль, на всі руки майстер в музиці знавця.

Відкладе Василь Петрович акордеон, догво гортає зелений альбом, що завжди лежить поруч, на локці. Аркуші розлігнені в клітинку. На них сорок ескізів різних декоративних елементів для килимів української тематики з квітами жовтими, синіми, червоними і зеленими колірми, що любила дружина. Це її ескізи. Велика картина, яку написав Василь Петрович, висить на стіні: літній пейзаж біля Дніпра, де народилася Галина Петрівна.

І ось ми у тихому садочку художника. Назустріч б'ється козеня. Воно від кози, яку роки дванадцять тому купила покійна Галина. Як пам'ять про дружину, береже Василь Петрович козенятку. З ним я і сфотографував художника. Пролетіли літа, тільки згадується йому село Чумаки під Токмаківку, де народився. Мимо нього пролягав чумацький шлях до Криму. Тим шляхом і Василь Соболь шов на південь, приїхав 1954 року своєю головою до цього краю та так і живе тут. У його душі завжди Бог, живопис і музика.

Микола ЛУКОВИЙ.

Відрадили нас, студентів, 1933 року у село під Чугуєв хліб збирати. Увидем до хати, а там мертва лежить, — розповідючи, Василь Петрович дивився на принесену хлібину, а по щоді покланявся слюзою. — Комсомольці вивидуть з хати, сміються — мовляв, знайшли. Вечері йдуть селом, горляють: «ні на Тихом океані свої закончили походи». З тих пір зненавидів колгосп і комсомол отой. Завжди вступав проти. Заробив п'ять років таборів і стільки ж літ заборони жити у великих містах. І досі дивуюсь, що вижив.

— Як це сталося? — В тридцять роки я переїхав до Києва. Любив художню самодіяльність, читав сатиричні вірші, дуже любив Сашу Чорного. Тільки мене не злюбили. Приїхали уночі та й заборили. Пришлюди статтю 68 з пунктом 11, і став я «ворогом народу». Випустили в сорок першою, а тут війна. Знову страждання. Вжив, бог змилювався. Коли прощу бога — допомагає. Так було у таборах, так було на війні.

Рядовим 396-ї дивізії дійшов до Німеччини. Там зустрів Галину Копошинську, яку фашисти вивезли на примусові роботи... І ось через 35 років я знову розглядаю живописні роботи свого вчителя. Може, так і записали б на горішці нікому не відомими його творинами, якби не один випадок. Французьке підприємство образотворчого мистецтва купувало у кримських

ВІТАЄМО! Українська громада Сімферополя вітає з шістдесятиріччям активну просвітницьку діяльність... Ширю значно ювіляриці доброго здоров'я, творчого довголіття щастя.

КАК ОВЛАДЕТЬ УКРАИНСКИМ?

Являюсь вашим подписчиком уже второй год. Рад, что есть такая газета в Крыму. Известно, что тысячи украинцев, проживающих на нашем полуострове, не владеют своим родным языком, и это не вина их, а беда, ведь обрусели они не по собственной воле. Я и многие мои соотечественники в разговорной речи используем «суржик». А ведь как хотелось бы овладеть настоящим, подлинным украинским языком. Только как это сделать?

Общество «Просвіта» приглает большие усилия для возрождения украинской нации. Но почему бы не заняться конкретным и очень нужным делом: открыть воскресные школы или краткосрочные курсы по изучению украинского языка? Уверен, что не только я, но и многие наши сограждане будут с удовольствием их посещать.

Олег РУДЕНКО, г. Сімферополь.

САТИРИЧНІ МІНІАТЮРИ

ВОНА І ЛУНА

Чужі слова розносять всусе. Та все ж одна різниця є. Луна повторить, що почує, вона ще й видасть за своє.

ВІН І ДЗВІН

Не без підстав вважає він, що прототип у нього — дзвін.

СВІНЯ І ЗОРІ

Побачила Свиня Вночі в калюжі зорі.

Фирма «Смер» ліквідується. Претензи приймаються в теченні 2-х місяців. Тел. 25-58-76.

Продається дом в Бахчисареві. Тел. в Севастополі: 59-24-36.

ВІПУСК 95-Й

А. УВАРОВ (Севастополь). Білі: прості 17, 25, 26, 27, 31, 37, 38, 40, 42, 46, 48, 50; чорні: прості 9, 10, 16, 18, 19, 24, 28, 29, 30, 33, 34, 39, 45; іграшки: 1, 17 — 12, 27, 22, 23, 24 — 21, 4, 37 — 31, 5, 44 — 43, 6, 50 — 44, 7, 46 — 41, 8, 48 — 39, 9, 25: 10, 3: 5 з старовинним фіналом.

М. БАЛЯГІН (Ломоносов Ленінградської області) і Г. РУДНИЦЬКИЙ (Сімферополь). Білі: дамка 46, прості 17, 27, 30, 32, 37; чорні: прості 6, 8, 9, 25, 33, 41, 43. Заставити прості: 1, 17 — 11, і за будь-якої відволічки чорні — 2, 32 — 28. Цю композицію співатори склали 1988 року незалежно один від одного. В мініатюрі подання фіналу на 6 і 25 зустрічається надзвичайно рідко.

На діаграмі — трифінальна задача М. ПУСТИННИКОВА (Тіхнів Ленінградської області). Заставити прості: 1, 23 — 19, 2, 12, 26, 3: 12 (А) 3, 24, 8, 4, 36, 9, 5, 33 — 20, 6, 47 — 24, 2, 23, 24 — 33, 8, 35 — 40, 9, 33 — 50, А) 2... 1: 12, 3, 36, 7, 4, 26 — 37, 1 — 7 (Б) 5, 33 — 11, 6, 35 — 19, 7, 37 — 26, 8, 26 — 21, 9, 19 — 41, Б) 4... 1 — 6, 5, 33 — 38, 6, 35 — 2, 11 — 17 (В) 7, 2 — 11, 8, 47 — 36, 9, 38 — 16, 10, 7 — 21, 11, 36 — 21, В) 6... 11 — 16, 7, 38 — 42, 8, 37 — 26, 9, 26 — 21, 10, 2 — 19, і як у варіанті А.

В Сімферопольському шахово-шашковому клубі завершили чемпіонат команди з міжнародних шаховиків. Для виявлення переможця серед чоловіків знадобилося додатковий матч з укороченим контролем часу (по 15 хвилин кожному суперникові на всю партію) між майстрами споту Анатолем Федорюком (Сімферополь) та Миколою Владзимирським (Севастополь). Переміг за рахунком 2:1, А. Федорюк здобув чемпіонський титул і право на участь у всеукраїнській першості.

В жіночому турнірі найкращий результат показали кандидати в майстри Галина Міцко і Тетяна Савченко із Сімферополя. Їх і визнано чемпіонками Криму. Третє-четверте місця поділили Людмила Озерова (Сімферополь) і Світлана Трофимова (Кіровський район).

Наш розрахунковий рахунок № 609217 у Сімферопольському філіалі Українбанку «Відродження», МФО 324861.

Газета зареєстрована Державним комітетом України по пресі. Реєстраційне свідоцтво КВ № 803. Індекс 30553. Телефон редакції: головний редактор 29-86-59; відповідальний секретар 24-61-26; відділи 29-85-59. Факс 29-86-59.

ПРОГРАММА ТЕЛЕВІДЕННЯ

Table with columns for days of the week (Понедельник, Четверг, Пятница, Суббота, Воскресенье) and times (7:00, 8:00, 9:00, 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00, 15:00, 16:00, 17:00, 18:00, 19:00, 20:00, 21:00, 22:00, 23:00). Each cell contains a list of TV programs and channels.

Головний редактор О. КУЛИК

Засновники: Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Кримська організація Спілки письменників України, трудовий колектив редакції.

Наш розрахунковий рахунок № 609217 у Сімферопольському філіалі Українбанку «Відродження», МФО 324861.

Газета зареєстрована Державним комітетом України по пресі. Реєстраційне свідоцтво КВ № 803. Індекс 30553. Телефон редакції: головний редактор 29-86-59; відповідальний секретар 24-61-26; відділи 29-85-59. Факс 29-86-59.

Адреса редакції: м. Сімферополь, вул. Київська, 76, 4-й поверх, кім. 410. Листи просимо надсилати за адресою: 333034, м. Сімферополь-34, пошт. скринька № 972.

Несприятливі дні лютого: 6, 10, 12, 16, 19, 25.